

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 8.12.2016 r.
COM(2016) 791 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ I RADY**

Ósme sprawozdanie w sprawie relokacji i przesiedleń

1 Wprowadzenie

W ósmym sprawozdaniu w sprawie relokacji i przesiedleń przedstawiono aktualną sytuację w porównaniu z poprzednim sprawozdaniem z dnia 9 listopada¹ i oceniono działania podjęte przez wszystkie właściwe zainteresowane strony w okresie od dnia 8 listopada do dnia 6 grudnia 2016 r. (okres sprawozdawczy) na rzecz wykonania zobowiązań w ramach programów relokacji i przesiedleń.

W związku z pilną potrzebą zapewnienia Grecji i Włochom ciągłego wsparcia Rada Europejska, na posiedzeniu w dniach 20 – 21 października 2016 r.,² ponownie wezwała do dalszego zintensyfikowania wysiłków na rzecz przyspieszenia relokacji, w szczególności w odniesieniu do małoletnich bez opieki, oraz przyspieszenia realizacji istniejących programów przesiedleń.

Od 6 listopada 2016 r. do Grecji przybyło 1 883 osób³. Całkowita liczba migrantów przebywających w Grecji wzrosła w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym. Na dzień 6 grudnia wynosi ona około 62 000 osób, z czego około 16 200 osób na wyspach i około 45 800 osób w kontynentalnej części Grecji⁴. Od 6 listopada br. do Włoch przybyły 9 395 osób⁵, tj. więcej niż w analogicznym okresie w 2015 r. (wzrost o 18 % w porównaniu z tym samym okresem w 2015 r.). Na wysokim poziomie utrzymała się także liczba przyjeżdżających Erytrejczyków, głównej narodowości kwalifikującej się do relokacji we Włoszech (Erytrea jest drugim pod względem liczby migrantów krajem – w okresie sprawozdawczym do Włoch przybyło ponad 888 obywateli tego kraju, co odpowiadało 11,6 % wszystkich przybyłych).

W okresie sprawozdawczym przeniesiono 1 237 dodatkowych osób dzięki czemu całkowita liczba relokowanych osób wzrosła do 8 162 (6 212 przeniesionych z Grecji i 1 950 z Włoch). Jak zakładano w siódmym sprawozdaniu, w listopadzie odnotowano wzrost liczby transferów. Relokowano 1 406 osób, co jest jak dotąd najwyższą liczbą przypadającą na jeden miesiąc. Liczba relokacji z Włoch (401) jest niemal dwa razy wyższa niż liczba osób relokowanych w październiku i jest to jak dotąd najwyższa wartość, jeżeli chodzi o relokacje z tego kraju. Wydaje się natomiast, że liczba osób relokowanych z Grecji utrzymuje się na stałym poziomie około 1 000 miesięcznie. Dane te odzwierciedlają stałą tendencję wzrostową. Ponieważ przeszkody utrudniające relokację są stopniowo usuwane, nadszedł czas, aby wszystkie państwa członkowskie wykorzystały osiągnięte dotychczas postępy i kontynuowały wysiłki w celu dalszego zwiększania miesięcznych zobowiązań w zakresie relokacji i transferów oraz zapewniły transfer wszystkich osób kwalifikujących się do relokacji i przebywających we Włoszech oraz w Grecji do końca września 2017 r. Wymagałoby to nieustannych wysiłków podejmowanych przez wszystkie państwa członkowskie w postaci zwiększenia miesięcznej liczby regularnych zobowiązań i transferów, co pozwoliłoby zagwarantować – począwszy od grudnia 2016 r. – miesięczną relokację co najmniej 2 000 osób z Grecji oraz co najmniej 1

¹ COM(2016) 720 final.

² Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 20 października 2016 r. <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/10/21-european-council-conclusions/>.

³ Zgłoszona przez Grecję liczba wykrytych przypadków nielegalnego przekraczania granicy lądowej i morskiej przez osoby przybywające z terytorium Turcji w okresie od dnia 7 listopada do dnia 4 grudnia, zarejestrowana w aplikacji JORA (Joint Operations Reporting).

⁴ Źródło: władze greckie.

⁵ Źródło: Włoskie ministerstwo spraw wewnętrznych, dane obejmują okres od dnia 7 listopada do dnia 4 grudnia.

000 osób z Włoch, a także kontynuację stopniowego wzrostu miesięcznych zobowiązań i relokacji.

Co się tyczy przesiedleń, wdrażanie konkluzji z lipca 2015 r.⁶ przewidujących przesiedlenie 22 504 osób jest realizowane w sposób zdecydowany – dotychczas przesiedlono 13 887 osoby, czyli ponad połowę uzgodnionej liczby. Od czasu poprzedniego sprawozdania przesiedlono rekordową liczbę przypadającą na jeden miesiąc: 2 035 osób, głównie z Turcji, Jordanii i Libanu. Część przesiedleń realizowanych w ramach wspomnianego programu europejskiego służy również wprowadzeniu mechanizmu 1:1, przewidzianego w oświadczeniu UE-Turcja. W ramach wspomnianego mechanizmu od momentu jego uruchomienia, tj. od dnia 4 kwietnia⁷, z Turcji do UE i Norwegii przesiedlono 2 761 osób, co obejmuje również liczbę 544 osób przesiedlonych od poprzedniego sprawozdania.

2 Relokacja

2.1 Główne wydarzenia w okresie sprawozdawczym

Komisja nadal ściśle współpracowała z władzami Włoch i Grecji, a także władzami państw członkowskich, agencjami UE i innymi partnerami w terenie w celu znalezienia rozwiązań problemów napotykanych głównie na szczeblu operacyjnym. Powinno to spowodować, iż relokacje będą odbywać się bardziej regularnie i w szybszym tempie, pozwalając na osiągnięcie miesięcznych wartości średnich pozwalających na przeniesienie wszystkich osób kwalifikujących się do relokacji do końca września 2017 r.

W **Grecji** zdolności służby azylowej w zakresie rejestracji wnioskodawców reprezentujących narodowości kwalifikujące się do relokacji wynosi 175 na dobę lub około 3 500 na miesiąc. Do końca stycznia 2017 r. powinna się zakończyć pełna rejestracja 87 % wstępnie zarejestrowanych wnioskodawców narodowości kwalifikujących się do relokacji. Rejestracja powinna zostać zakończona w kwietniu 2017 r. Prawdopodobne jest, że liczba osób obejmowanych systemem relokacji zacznie spadać. Na tej podstawie i w oparciu o obecne tempo relokacji (które ustabilizowało się na poziomie 1 000 osób przenoszonych w ciągu miesiąca) Komisja uważa, że w celu zapewnienia sprawnego procesu relokacji oraz uniknięcia niekontrolowanego nagromadzenia spraw, należy to tempo zwiększyć. W grudniu 2016 r. tempo relokacji dokonywanej przez państwa członkowskie powinno wynosić 2 000 osób miesięcznie. Ta liczba powinna stopniowo rosnąć i w kwietniu 2017 r. osiągnąć poziom co najmniej 3 000 relokacji miesięcznie. Do tego czasu większość osób ubiegających się o relokację zostanie zarejestrowana i będzie gotowa do przeniesienia. W związku z tym wymagane będzie dalsze przyspieszenie, co pozwoli uniknąć długich okresów oczekiwania przez wnioskodawców oraz ryzyka wtórnego przemieszczania się. Pozwoli to także na maksymalne przestrzeganie terminów procedury relokacji przewidzianych w decyzjach Rady.

Osiem państw członkowskich i dwa państwa stowarzyszone zobowiązały się do zapewnienia 1 560 miejsc w listopadzie; 13 państw członkowskich i dwa państwa stowarzyszone zrealizowały ponad 1 000 relokacji. Osiągnięcie przyjętych celów jest zatem możliwe, pod

⁶ Konkluzje przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie przesiedlenia – za pomocą wielostronnych i krajowych systemów – 20 000 osób w sposób oczywisty wymagających ochrony międzynarodowej (11130/15).

⁷ SN 38/16, 18.3.2016 r.

warunkiem, że wszystkie państwa członkowskie będą regularnie, co miesiąc składać zobowiązania i dokonywać relokacji (idąc za przykładem tych państw członkowskich, które już działają w ten sposób).

We **Włoszech** stopa relokacji w listopadzie była najwyższa od momentu rozpoczęcia całego procesu. Fakt ten dowodzi, że starania podejmowane przez Komisję, władze włoskie, państwa członkowskie i państwa stowarzyszone, agencje UE oraz innych partnerów w terenie zaczynają przynosić owoce. Zgodnie z oczekiwaniami grudzień powinien przynieść dalszy wzrost liczby relokacji (ponad 600 planowanych relokacji). Jednak należy wzmocnić tę tendencję. Liczba osób ubiegających się o relokację w dalszym ciągu rosła i, zgodnie z informacjami przekazanymi przez włoskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, obecna liczba Erytrejczyków, którzy mogą wnioskować o relokację we Włoszech, wynosi od 5 300 do 5 800. Mając na uwadze liczbę zarejestrowanych wnioskodawców oczekujących na relokację (w niektórych przypadkach nawet sześć miesięcy), tendencje w przepływach migracyjnych oraz udział Erytrejczyków (około 12 % przepływu migracyjnego i średnio 1 800 osób miesięcznie), Komisja uważa, że dla osiągnięcia stabilnego tempa relokacji państwa członkowskie powinny do końca grudnia 2016 r. dokonywać relokacji co najmniej 1 000 wnioskodawców miesięcznie i stopniowo zwiększać tę liczbę, tak aby do końca kwietnia 2017 r. osiągnąć próg co najmniej 1 500 relokacji miesięcznie.

Aby osiągnąć ten cel, z jednej strony Włochy będą musiały zwiększyć liczbę pracowników przetwarzających wnioski w ramach zespołu ds. postępowań dublińskich, a z drugiej strony więcej państw członkowskich powinno uczestniczyć w relokacji z Włoch, a ich wkład w postaci miesięcznych zobowiązań i relokacji powinien być stabilniejszy, tak aby wszystkie państwa członkowskie dokonywały miesięcznych zobowiązań i relokacji regularnie (w listopadzie 2016 r. dwa państwa członkowskie i dwa państwa stowarzyszone zobowiązały się do zapewnienia ponad 850 miejsc, a cztery państwa członkowskie i jedno państwo stowarzyszone dokonały relokacji około 400 osób). W dniu 25 listopada 2016 r. podczas spotkania oficerów łącznikowych w Rzymie dokonano ustaleń z Europolem, których celem jest ułatwianie dodatkowych przesłuchań w ramach kontroli bezpieczeństwa; ustalenia te zaczęły obowiązywać w dniu 1 grudnia 2016 r. W protokole dotyczącym relokacji, opracowanym na potrzeby Włoch, który stopniowo będzie udostępniany państwom członkowskim i państwom stowarzyszonym, ujęto te specjalne procedury. Ta pozytywna tendencja, mająca na celu eliminowanie utrzymujących się wąskich gardeł w procedurach, powinna utorować drogę dla większej liczby państw członkowskich do podejmowania aktywnych działań we Włoszech oraz do osiągania miesięcznych założeń.

Liczba **małoletnich bez opieki**⁸ przybywających do Włoch wciąż wzrastała (24 595 takich osób przybyło od początku stycznia do dnia 2 grudnia 2016 r., z czego ponad 3 714

⁸ Art. 2 lit. l) dyrektywy w sprawie kwalifikowania (dyrektywa 2011/95/UE) definiuje „małoletniego bez opieki” jako małoletniego (poniżej 18 roku życia), który przybywa na terytorium państw członkowskich bez opieki „osoby dorosłej odpowiedzialnej za niego z mocy prawa danego państwa członkowskiego lub z mocy praktyki stosowanej w danym państwie członkowskim” [dodano podkreślenia]. Ze względu na różnice w krajowym prawie i praktyce definicja małoletnich bez opieki różni się w poszczególnych państwach członkowskich, co powoduje, że w niektórych państwach członkowskich dzieci odseparowane od rodziców, w tym dzieci, które poślubiły dorosłego, uważane są za małoletnich bez opieki, a w niektórych – nie. Taki stan rzeczy prowadzi również do niespójności w sprawozdawczości dotyczącej ogólnej liczby relokowanych małoletnich bez opieki, ponieważ niektóre państwa członkowskie uznają za małoletnich bez opieki jedynie dzieci, które są same, i wyłączają z zakresu sprawozdań relokowane dzieci odseparowane od rodziców.

Erytrejczyków, 200 Syryjczyków, 384 Irakijczyków i 13 Jemeńczyków)⁹. Greckie Krajowe Centrum Solidarności Społecznej szacuje, że na dzień 17 listopada w Grecji przebywa 2 300 małoletnich bez opieki. Jak poinformowano w poprzednim sprawozdaniu, w akcji masowej rejestracji wstępnej w Grecji stwierdzono obecność 1 225 małoletnich bez opieki,¹⁰ z czego 48 % (około 588) należy do narodowości kwalifikujących się do relokacji (36 % Syryjczyków i 12 % Irakijczyków)¹¹. W związku z tym spośród 501 kwalifikujących się do relokacji małoletnich bez opieki, których w pełni zarejestrowano w Grecji, 377 to dzieci odseparowane od rodziców, a zaledwie 124 to małoletni, którzy są w Grecji zupełnie sami, przy czym relokacja tej ostatniej kategorii stwarza więcej problemów. Ponadto 326 z 501 małoletnich bez opieki ma 16 lub 17 lat.

Ogólna liczba relokowanych osób małoletnich w tym okresie sprawozdawczym wynosiła 24, co oznacza, że ogólna liczba relokowanych małoletnich bez opieki wzrosła do 172 (71 małoletnich podróżowało samodzielnie, zaś 101 to małoletni odseparowani od rodziny)¹². Liczba ta obejmuje przede wszystkim relokacje z Grecji, jako że we Włoszech nie dokonano relokacji małoletnich podróżujących bez opieki, przeniesiono jedynie jedno dziecko odseparowane od rodziców (w listopadzie 2016 r. – do Niderlandów).

W okresie objętym sprawozdaniem Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) opracował nowy formularz pomagający w ustalaniu stopnia podatności na zagrożenia, tak aby lepiej powiązać potencjał poszczególnych państw członkowskich w zakresie relokowania różnych kategorii małoletnich bez opieki. Ponadto w dniu 11 listopada 2016 r. odbyło się specjalne spotkanie oficerów łącznikowych w Grecji, poświęcone lepszemu zrozumieniu przeszkód uniemożliwiających relokowanie z Grecji małoletnich bez opieki oraz znalezieniu odpowiednich rozwiązań. Wcześniej, w październiku 2016 r., odbył się szereg rozmów poświęconych małoletnim bez opieki; miały one miejsce podczas 7. forum ds. przesiedleń i relokacji. Wnioski wyciągnięte podczas tego spotkania obejmowały potrzebę zwiększenia przejrzystości i komunikacji między Grecją a państwami członkowskimi w odniesieniu do relokacji, a konkretnie rodzaju osób małoletnich bez opieki, które mają być relokowane, wyników oceny zabezpieczenia najlepszego interesu dziecka oraz prawnych ograniczeń poszczególnych państw członkowskich, do których konkretne osoby małoletnie mają zostać relokowane, w kontekście możliwości zaakceptowania pewnych określonych kategorii takich osób. Również Włochy podejmują dodatkowe starania zmierzające do przyspieszenia relokacji osób małoletnich bez opieki; jednak jak najszybciej muszą wypracować specjalną procedurę umożliwiającą relokację małoletnich bez opieki podróżujących samodzielnie.

Komisja będzie nadal ściśle współpracować z grecką służbą azylową, władzami włoskimi, oficerami łącznikowymi państw członkowskich, Wysokim Komisarzem Narodów

⁹ Uwzględniono jedynie narodowości potencjalnie kwalifikujące się do relokacji.

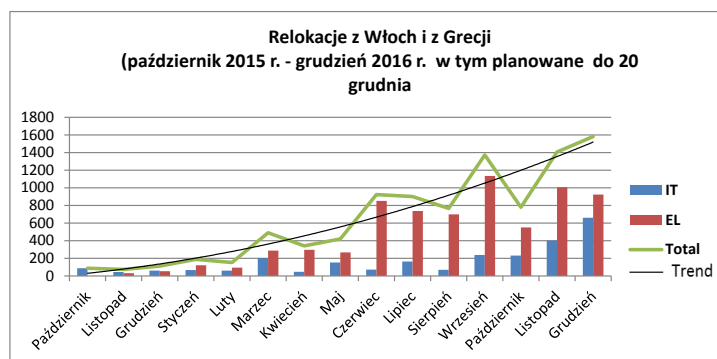
¹⁰ http://asylo.gov.gr/en/wp-content/uploads/2016/08/Preregistration-data_template_5_EN_EXTERNAL.pdf.

¹¹ Najwięcej małoletnich bez opieki przebywających w Grecji pochodzi z Afganistanu. Obywatele tego kraju nie kwalifikują się jednak do relokacji. Grecki rząd pozostaje w kontakcie z kilkoma państwami członkowskimi z zamiarem wynegocjowania ewentualnych dobrowolnych transferów tych małoletnich o innym statusie niż status osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.

¹² Należy zauważyć, że władze Grecji i Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji używają różnych definicji małoletnich bez opieki; w związku z tym liczby podawane przez władze Grecji i Międzynarodową Organizację ds. Migracji różnią się od siebie. Zgodnie z danymi Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji ogólna liczba osób małoletnich relokowanych w okresie sprawozdawczym wynosi 23. Dane podawane powyżej to dane przekazane przez władze greckie.

Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) Europejskim Urzędem Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) oraz Międzynarodową Organizacją ds. Migracji (IOM), aby doprowadzić do przyjęcia praktycznych ustaleń ułatwiających i przyspieszających relokację małoletnich bez opieki.

2.2 Działania podejmowane przez państwa członkowskie relokacji

W okresie od dnia 8 listopada do dnia 6 grudnia relokowano kolejnych 1 237 osób: 836 z Grecji¹³ i 401 z Włoch¹⁴. Niemcy, Francja, Niderlandy, Portugalia i Finlandia dokonują miesięcznych relokacji zarówno z Włoch jak i z Grecji. Wydaje się, że również Szwajcaria i Norwegia zamierzają przeprowadzać miesięczne transfery

z obu tych krajów. Ponadto Estonia, Irlandia, Łotwa, Litwa i Rumunia w dalszym ciągu realizują miesięczne transfery z Grecji. Pozostałe państwa członkowskie uczestniczą bardziej nieregularnie, dokonując relokacji co dwa lub co trzy miesiące. W okresie sprawozdawczym miały miejsce pierwsze relokacje z Grecji do Norwegii. Zakłada się, że ustalenia związane z zaangażowaniem Europolu jako czynnika przyspieszającego kontrole bezpieczeństwa we Włoszech (poprzez zapewnienie dodatkowych, wyjątkowych kontroli bezpieczeństwa, w tym – w razie potrzeby – przesłuchań) zachęcą dodatkowe państwa członkowskie do aktywnego zaangażowania się w proces relokacji z Włoch¹⁵. Do dnia 20 grudnia planuje się przynajmniej 827¹⁶ dodatkowych relokacji z Grecji oraz 617 z Włoch¹⁷. Francja jest krajem, który dotychczas relokował największą liczbę wnioskodawców (2 373), a kolejne miejsca zajmują Niderlandy (1 098) i Finlandia (901). Państwa członkowskie o mniejszych przydziałach (takie

¹³ 212 osób do Niemiec, 167 do Francji, 38 na Litwę, 32 do Luksemburga, 10 na Malte, 138 do Niderlandów, 20 do Norwegii, 14 do Portugalii, 156 do Rumunii, 6 na Słowację, 41 do Słowenii oraz 2 do Finlandii. Należy zauważyć, że 2 osoby zgłoszone jako relokowane do Rumunii zostały przeniesione w ramach systemu dublińskiego.

¹⁴ 187 osób do Niemiec, 51 do Francji, 45 do Niderlandów, 60 do Norwegii, 37 do Finlandii oraz 21 do Szwajcarii.

¹⁵ Jednym z powodów niższej liczby państw członkowskich aktywnych we Włoszech jest rygorystyczna polityka Włoch, które nie pozwalają państwom członkowskim dokonującym relokacji na przeprowadzanie na terenie Włoch dodatkowych, wyjątkowych przesłuchań w ramach kontroli bezpieczeństwa. Na przykład Estonia i Irlandia przedstawiły zobowiązania w przeszłości, jednak ze względu na to, że nie pozwolono im na przeprowadzenie dodatkowych przesłuchań w ramach kontroli bezpieczeństwa, nie przedstawiają zobowiązań obecnie. Dodatkowo Republika Czeska przedstawiła dwa zobowiązania na rzecz Włoch. W związku z tym, że Republika Czeska odesłała 10 wniosków przesłanych przez Włochy, Włochy nie przesłały żadnych nowych wniosków w momencie, gdy Czechy dokonały nowych zobowiązań. Podobnie Litwa odrzuciła pierwsze wnioski o relokację przesłane przez Włochy; mimo tego, że Litwa składa zobowiązania niemal co miesiąc, Włochy nie przesłały żadnych wniosków o relokację. Nowe ustalenia z Europolem powinny pomóc w rozwiązaniu niektórych z tych problemów.

¹⁶ 236 osób do Niemiec, 323 do Francji, 131 do Irlandii, 20 na Łotwę, 67 do Niderlandów, 31 do Portugalii oraz 19 do Rumunii.

¹⁷ 251 do Niemiec, 20 do Luksemburga, 151 do Norwegii oraz 195 do Szwajcarii.

jak Estonia, Łotwa, Litwa, Malta lub Finlandia) znajdują się na dobrej drodze, aby wypełnić swoje zobowiązania¹⁸.

Działania zmierzające do rozwiązania kwestii ograniczonej liczby zobowiązań: w okresie sprawozdawczym zaledwie osiem państw członkowskich (Niemcy, Estonia, Francja, Irlandia, Łotwa, Niderlandy, Portugalia i Słowacja) oraz Szwajcaria¹⁹ i Norwegia²⁰ podjęły 2 186 formalnych zobowiązań (885 formalnych zobowiązań podjętych w odniesieniu do Włoch oraz 1 301 – w odniesieniu do Grecji). Łączna liczba zobowiązań formalnych podjętych przez państwa członkowskie relokacji wynosi 18 515 (5 839 odnosi się do Włoch, a 12 676 – do Grecji).

Niezbędne są szybsze postępy, większa stabilizacja oraz aktywny udział wszystkich państw członkowskich; pozwoli to zapewnić podejmowanie przez wszystkie państwa członkowskie miesięcznych zobowiązań zapewniających dostateczną liczbę miejsc, zarówno w odniesieniu do Włoch, jak i w odniesieniu do Grecji, zgodnie z celami określonymi w pkt 2.1 oraz za przykładem kilku państw członkowskich i państw stowarzyszonych. Niemcy, Francja, Niderlandy, Norwegia oraz Szwajcaria podejmują zobowiązania w cyklu miesięcznym – zarówno w odniesieniu do Włoch, jak i w odniesieniu do Grecji. Ponadto Estonia i Łotwa podejmują zobowiązania w odniesieniu do Grecji w cyklu miesięcznym, zaś Finlandia, Litwa, Portugalia, Rumunia i Słowenia podejmują zobowiązania – w cyklu dwumiesięcznym. Jednak niektóre państwa członkowskie (Bułgaria, Chorwacja, republika Czeska oraz Luksemburg) nie podjęły zobowiązań od ponad trzech miesięcy.

Austria²¹ i Węgry są nadal jedynymi państwami, które nie złożyły żadnego zobowiązania, ani nie dokonały żadnej relokacji. Polska natomiast od kwietnia nie podjęła realizacji swoich zobowiązań i nie zadeklarowała relokacji żadnego wnioskodawcy²². Republika Czeska nie dokonała relokacji żadnego wnioskodawcy od sierpnia.

Działania zmierzające do skrócenia czasu udzielania odpowiedzi na wnioski o relokację: W okresie objętym sprawozdaniem państwa członkowskie zwiększyły liczbę dodatkowych, wyjątkowych przesłuchań w ramach kontroli bezpieczeństwa, wychodząc poza przewidziany termin 10 dni roboczych na odpowiedź, który określono w protokołach relokacji. Jak

¹⁸ Malta i Finlandia są na dobrej drodze do osiągnięcia swoich zobowiązań podjętych zarówno w odniesieniu do Włoch jak i Grecji, podczas gdy Estonia, Litwa i Łotwa – w odniesieniu do Grecji.

¹⁹ Niemcy: 500 w odniesieniu do Włoch oraz 500 w odniesieniu do Grecji, Estonia: 20 w odniesieniu do Grecji, Francja: 400 w odniesieniu do Grecji, Irlandia: 81 w odniesieniu do Grecji, Łotwa: 10 w odniesieniu do Grecji, Niderlandy: 50 w odniesieniu do Włoch oraz 100 w odniesieniu do Grecji, Portugalia: 100 w odniesieniu do Grecji, Słowacja: 10 w odniesieniu do Grecji.

²⁰ Norwegia: 135 w odniesieniu do Włoch oraz 80 w odniesieniu do Grecji i Szwajcaria: 200 w odniesieniu do Włoch (należy zauważyć, że Norwegia zobowiązała się do zapewnienia 70 miejsc w poprzednim okresie sprawozdawczym, które nie zostały uwzględnione).

²¹ Zgodnie z decyzją Rady 2016/408 z dnia 10 marca 2016 r. Austria korzysta z tymczasowego zawieszenia relokacji do 30 % przypisanych jej wnioskodawców na mocy decyzji Rady (UE) 2015/1601. W rezultacie relokacja 1 065 wnioskodawców do Austrii jest zawieszona do dnia 11 marca 2017 r. Do Austrii mają jednak nadal zastosowanie zobowiązania w zakresie relokacji na mocy decyzji 2015/1601 dotyczące pozostałych docelowych kwot, zatem zobowiązania i relokacje są nadal konieczne.

²² Na początku kwietnia Polska zawiesiła rozpatrywanie 73 wniosków o relokację, przesłanych jej przez grecką służbę azylową na podstawie zobowiązania przedłożonego przez Polskę 16 grudnia 2015 r., co *de facto* oznacza zamrożenie procedury relokacji po trzech i pół miesiącu pod przedłożeniu zobowiązania. To samo dotyczy wniosków pochodzących z Włoch.

przedstawiano w poprzednich sprawozdaniach, dodatkowe przesłuchania w ramach kontroli bezpieczeństwa powinny być przeprowadzane jedynie w należycie uzasadnionych przypadkach, tak aby zachowywano termin 10 dni roboczych. Państwa członkowskie muszą zwiększyć swoje zdolności przetwarzania spraw i przyspieszyć czas, w jakim udzielają odpowiedzi.

Należy zauważyć, że mimo zwiększenia liczby przesłuchań w ramach kontroli bezpieczeństwa, odsetek przyjętych wniosków o relokację jest bardzo wysoki (ok. 93 %), mimo że występują nadal przypadki, w których można by go znacznie zwiększyć. W niektórych przypadkach odrzucone wnioski w dalszym ciągu uzasadnia się powodami, które nie zostały przewidziane w decyzjach Rady, takimi jak obywatelstwo (nawet jeżeli dana osoba posiada obywatelstwo kwalifikujące się do relokacji).

Uzasadnianie odrzuconych wniosków musi zatem ulec poprawie, aby spełnione były wymogi decyzji Rady. Dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej kluczowe znaczenia ma wymiana informacji. Państwa członkowskie nie powinny zatem odrzucać niektórych wniosków, odwołując się jedynie w ogólny sposób do kwestii bezpieczeństwa. Decydujące znaczenie ma podjęcie tej kwestii w sposób spójny, zarówno w kontaktach między Włochami i Grecją a państwami członkowskimi relokacji, jak i na szczeblu UE. Aby rozwiązać obawy niektórych państw członkowskich dotyczące wymiany informacji związanych z bezpieczeństwem, Europol udostępnił specjalny zabezpieczony kanał komunikacji umożliwiający państwom członkowskim bezpieczne przekazywanie uzasadnień dotyczących odrzucenia wniosków o relokację. Kanał ten działa od dnia 1 grudnia 2016 r. Grecka policja wprowadziła usługi zabezpieczonej korespondencji krajowej na potrzeby informowania o przyczynach odrzucenia wniosku. Komisja podkreśla po raz kolejny, że na potrzeby weryfikacji na szczeblu krajowym możliwa jest wymiana odcisków palców za pośrednictwem kanałów współpracy policyjnej, w szczególności w przypadku, gdy wnioskodawca nie posiada dowodu tożsamości lub dokumenty podróży.

Działania zmierzające do sprostania wyzwaniom związanym z relokacją wnioskodawców wymagających szczególnej troski, w tym małoletnich bez opieki: W okresie objętym sprawozdaniem tempo relokacji małoletnich bez opieki spadło. Jest to spowodowane tym, że w przypadku relokacji małoletnich bez opieki wymaga się dodatkowych gwarancji, co powoduje, że procedura trwa z reguły dłużej niż dwa miesiące przewidziane w decyzjach Rady. Do dnia 5 grudnia z Grecji relokowano (do Luksemburga, Niemczech, Norwegii i Finlandii) 24 małoletnich bez opieki (16 małoletnich bez opieki podróżujących samodzielnie oraz 8 dzieci odseparowanych od rodziców), dzięki czemu całkowita liczba relokowanych małoletnich bez opieki wzrosła do 172. Większość małoletnich bez opieki relokowano z Grecji; z Włoch relokowano jedynie jedno dziecko odseparowane od rodziców (do Niemczech), nie dokonano zaś relokacji osób małoletnich podróżujących bez opieki.

Działania służące przyspieszeniu transferu wnioskodawców: ogólnie rzecz biorąc, stosunek przyjętych wniosków do faktycznych transferów jest wprawdzie bardzo wysoki (ok. 97 %), jednak w ostatnich miesiącach w systemie aktywnie uczestniczy więcej państw członkowskich, co spowodowało wydłużenie czasu, jaki upływa od przyjęcia wniosku przez państwo członkowskie relokacji do faktycznego przeniesienia. W niektórych przypadkach takie opóźnienia są wynikiem dodatkowych kontroli przeprowadzanych przez państwa członkowskie po dokonanej akceptacji wniosków, w innych zaś – problemami operacyjnymi i logistycznymi. Państwa o wyższych przydziałach, takie jak Niemcy lub Francja, preferują

przesyłanie akceptacji dla dużych grup wnioskodawców (400 lub 500) oraz przeprowadzanie jednorazowych transferów dużej grupy wnioskodawców za pośrednictwem lotów charterowych, zaś państwa członkowskie o małych lub średnich przydziałach wolą przeprowadzać małe transfery, rozłożone w ciągu miesiąca w czasie. Ponadto niektóre państwa członkowskie wymagają aby loty odbywały się w konkretnych dniach tygodnia i w określonych godzinach. Te różnice i wymogi mają wpływ, zwłaszcza w Grecji, na ostatnie etapy procedury relokacji, począwszy od dokonywania notyfikacji przez władze greckie po organizowanie badań lekarskich przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji oraz przekazanie informacji dotyczących kultury lub ogólnych informacji poprzedzających wyjazd. Komplikują one również organizację transferów od strony logistycznej. Wskazana byłaby więc większa elastyczność ze strony państw członkowskich, począwszy od przesyłania akceptacji w mniejszych porcjach po organizowanie lotów.

Ponadto, Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji musiała przesunąć na później niektóre transfery, wydawało się bowiem, że niektóre państwa członkowskie nie są w stanie szybko przyjąć osób oczekujących na relokację, których wnioski zostały zaakceptowane. Państwa członkowskie będą musiały dopilnować, aby ich zdolności recepcyjne były takie, aby relokowani wnioskodawcy mogli zostać faktycznie przyjęci.

Działania zmierzające do wzmocnienia zdolności EASO na potrzeby wspierania Włoch i Grecji: W dniu 8 listopada zarząd EASO zmienił przepisy dotyczące zwrotu kosztów dla ekspertów i tłumaczy uczestniczących w działaniach operacyjnych EASO polegających na udzielaniu wsparcia (decyzja zarządu EASO nr 16). Celem zmian jest dalsze ułatwienie procesu umieszczania ekspertów państw członkowskich. Na potrzeby działań operacyjnych EASO polegających na udzielaniu wsparcia wprowadzono bardziej skuteczne kategorie grupowania kosztów ryczałtowych, co pozwala na korzystanie z pomocy indywidualnych ekspertów, którzy nie są bezpośrednio zatrudnieni w administracji krajowej poszczególnych państw członkowskich, dysponują natomiast odpowiednim doświadczeniem zawodowym.

W dniu 11 listopada 2016 r. EASO uruchomił 8 zaproszenie dla ekspertów w ramach planu operacyjnego hotspotów w Grecji. Łączna liczba ekspertów, którzy mają wspierać system relokacji, w dalszym ciągu wynosi 28. Jednak w wezwaniu ujęto bardziej zróżnicowane profile ekspertów: poszukiwani są np. eksperci ds. wykluczenia, eksperci w zakresie systemu dublińskiego oraz starsi specjaliści ds. rejestracji/pracownicy wyznaczeni do konkretnych przypadków, którzy mają działać jako helpdesk, wraz z ekspertami ds. wykrywania fałszywych dokumentów. Niektóre państwa członkowskie dobrowolnie zobowiązały się do zapewnienia obsady pewnych stanowisk przez dłuższy czas oraz do poszukiwania automatycznie zastępstwa, kiedy okres oddelegowania jednego z ich ekspertów będzie dobiegał końca, co zostało przyjęte z dużym zadowoleniem przez Komisję i EASO. Łączna liczba ekspertów oddelegowanych do Grecji na dzień 5 grudnia wynosi łącznie 23 ekspertów ds. azylu oraz 26 tłumaczy ustnych. Zgodnie z obecnym harmonogramem w tygodniu rozpoczynającym się dnia 19 grudnia brakować będzie 10 ekspertów. W tygodniu rozpoczynającym się dnia 26 grudnia liczba ta zwiększy się do 17 ekspertów.

Jeżeli chodzi o Włochy, EASO wystosował ogłoszenie o naborze łącznie 74 ekspertów (z czego 26 ekspertów musi być zatrudnionych w trybie pilnym, aby pokryć zapotrzebowanie w okresie do końca 2016 r.). Na dzień 5 grudnia 2016 r. do Włoch oddelegowano 50 ekspertów ds. azylu oraz 42 mediatorów kulturowych. Mimo tego pozytywnego wzrostu liczby oddelegowanych ekspertów jest ona nadal niewystarczająca, by sprostać wysokiej liczbie przybywających do tego kraju osób kwalifikujących się do relokacji i znaczącej liczbie osób

oczekujących na rejestrację we Włoszech, i odbiega od wymaganej liczby ekspertów określonej w planach awaryjnych. Na dzień 5 grudnia EASO otrzymał od państw członkowskich 15 nowych nominacji w odpowiedzi na ogłoszenie o naborze ekspertów, które opublikowano dnia 11 listopada 2016 r.

Najważniejsze zalecenia dla państw członkowskich relokacji

- W grudniu 2016 r. wszystkie państwa członkowskie powinny:
 - złożyć zobowiązania dotyczące relokacji w trybie miesięcznym, zarówno z Włoch jak i z Grecji, tak aby osiągnąć co najmniej 2 000 relokacji miesięcznie z Grecji oraz co najmniej 1 000 relokacji miesięcznie z Włoch;
 - w razie potrzeby zwiększyć swoje zdolności przetwarzania wniosków o relokację i skrócić czas odpowiedzi na wnioski o relokację w taki sposób, aby osiągnąć określony w protokołach relokacji cel w postaci dziesięciu dni roboczych na odpowiedź, a także zwiększyć swoje zdolności recepcyjne, aby móc przyjąć osoby wnioskujące o relokację, w tym osoby małoletnie bez opieki, zgodnie z przydziałami;
 - przysyłać akceptacje wniosków w odniesieniu do grup liczących maksymalnie 50 osób, reagować elastycznie w zakresie organizacji lotów, unikać opóźnień w transferach osób relokowanych, które zostały zaakceptowane przez państwa członkowskie, oraz zwiększyć zaangażowanie oficerów łącznikowych w działania dotyczące orientacji kulturowej i udostępnianie informacji;
 - zapewniać odpowiednie uzasadnianie odrzuconych wniosków i wymieniać informacje odnośnie do powodów odrzucenia za pośrednictwem zabezpieczonego kanału udostępnianego przez Europol lub zabezpieczonej korespondencji krajowej udostępnionej przez grecką policję;
 - wyznaczyć ekspertów w odpowiedzi na różne ogłoszenia EASO dotyczące naboru i zapewnić jednocześnie, by okresy oddelegowania ekspertów były dłuższe i by mieli oni większe doświadczenie i wyspecjalizowane profile.
- Począwszy od lutego 2017 r. wszystkie państwa członkowskie powinny zwiększyć swoje miesięczne zobowiązania w zakresie relokacji i liczbę dokonywanych relokacji, zarówno w odniesieniu do Włoch jak i w odniesieniu do Grecji, proporcjonalnie do przydziałów, tak aby do końca kwietnia 2017 r. osiągnięto liczbę co najmniej 3 000 relokacji miesięcznie z Grecji oraz co najmniej 1 500 relokacji miesięcznie z Włoch.

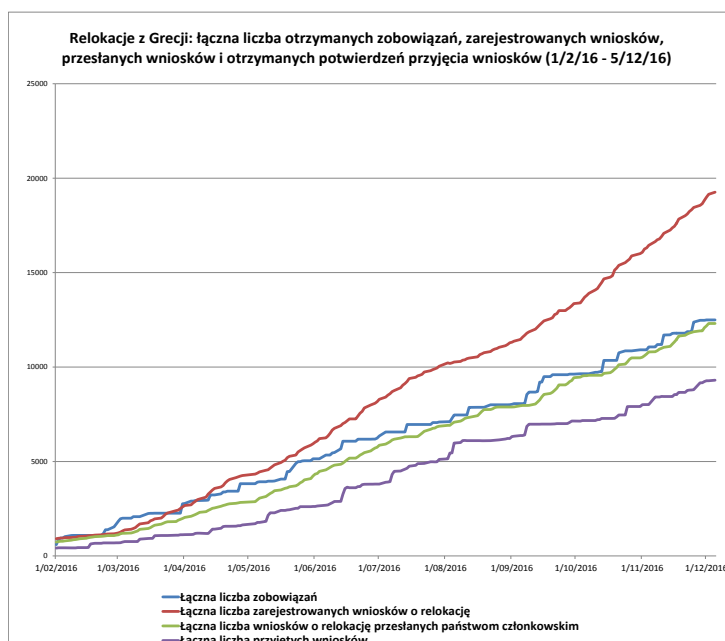
2.3 Działania podjęte przez Grecję i Włochy, w tym wnioski z planów działania

- *Grecja*

Działania na rzecz przyspieszenia rejestracji i obsługi migrantów oraz zwiększenia zdolności greckiej służby azylowej w zakresie rejestracji: po zakończeniu akcji masowej rejestracji wstępnej, z której Komisja już wcześniej złożyła sprawozdanie, grecka służba azylowa wyznaczyła harmonogram spotkań umożliwiających złożenie pełnego wniosku o udzielenie azylu. Do końca stycznia 2017 r. 87 % wstępnie zarejestrowanych

wnioskodawców zostanie w pełni zarejestrowanych, a wszyscy wnioskodawcy zostaną zarejestrowani do kwietnia 2017 r. Do dnia 5 grudnia dokonano pełnej rejestracji 19 260 osób. Osoby, które nie skorzystały z wstępnej rejestracji, mogą nadal uzyskać dostęp do procedury azylowej, umawiając się na spotkanie za pośrednictwem systemu Skype.

Zdolności greckiej służby azylowej w zakresie rejestracji wnioskodawców reprezentujących narodowości kwalifikujące się do relokacji wynoszą 175 na dobę. Łącznie administracja odpowiedzialna za relokację, działająca w Atenach, zatrudnia obecnie 75 osób, które w wystarczającym stopniu spełniają potrzeby procesu relokacji. Przypadkami dotyczącymi relokacji zajmują się także oddziały regionalne w Salonikach i Aleksandropolis. Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu wspiera proces rejestracji, zapewniając ekspertów, którzy realizują rejestrację razem z pracownikami greckiej służby azylowej, jak również z pomocą ekspertów zatrudnionych jako helpdesk. Do dnia 5 grudnia w skład zespołów wsparcia EASO ds. rejestracji wchodziło 8 ekspertów w Salonikach i 3 ekspertów w Aleksandropolis, zaś zespół helpdesku w Atenach liczył 4 ekspertów.

W okresie sprawozdawczym różnica między liczbą wniosków o relokację przedłożonych przez Grecję a liczbą wniosków przyjętych przez państwa członkowskie nieznacznie spadła (w okresie od dnia 4 listopada do dnia 5 grudnia Grecja złożyła około 1 508 wniosków, podczas gdy wpłynęło jedynie 1 296 odpowiedzi). Bardziej znacząca jest jednak rozbieżność między liczbą osób zarejestrowanych przez grecką służbę azylową a całkowitą liczbą zobowiązań (w tym samym okresie Grecja zarejestrowała 2 815 wniosków o relokację, podczas gdy liczba dodatkowych zobowiązań wynosiła 1 431). Łącznie do dnia 5

grudnia Grecja zarejestrowała 19 260 wniosków, natomiast łączna liczba zobowiązań wyniosła 12 676). Priorytetem staje się zwiększenie liczby zobowiązań i utrzymanie jej na stabilniejszym poziomie oraz przyspieszenie procedury relokacji (zwłaszcza czasu, jaki upływa do momentu udzielenia odpowiedzi); pozwoli to zapobiec niekontrolowanemu narastaniu zaległych spraw.

Działania zmierzające do poprawy zdolności w zakresie przyjmowania w Grecji: Według stanu na dzień 5 grudnia całkowita zdolność przyjmowania migrantów w Grecji w części kontynentalnej wynosi ponad 71 539 miejsc²³ w ośrodkach tymczasowych i stałych zarówno

23

Liczba ta obejmuje miejsca zapewnione w ramach programu wynajmu UNHCR i w ramach zorganizowanych miejsc przyjęć, zapewnianych przez władze Grecji w części kontynentalnej oraz w hotspotach. http://www.media.gov.gr/images/prosfigiko/REFUGEE_FLOWS-27-10-2016.pdf
[http://data.unhcr.org/mediterranean/documents.php?page=1&view=grid&Country\[\]=83](http://data.unhcr.org/mediterranean/documents.php?page=1&view=grid&Country[]=83)

Takie ośrodki tymczasowe i stałe powstają obecnie na wyspach Morza Egejskiego w hotspotach oraz w kontynentalnej części Grecji. Na podstawie informacji, którymi dysponuje Komisja, na dzień 17

dla migrantów o nieuregulowanym statusie, jak i dla osób mogących potrzebować ochrony międzynarodowej, które wyraziły chęć złożenia wniosku o azyl lub taki wniosek już złożyły. Według informacji przekazanych przez władze greckie całkowitą planowaną zdolność 40 stałych ośrodków w kontynentalnej części kraju szacuje się na około 33 186 miejsc.

Spośród 20 000 miejsc, zapewnionych przez UNHCR wnioskodawcom kwalifikującym się do relokacji w ramach programu wynajmu²⁴, udostępniono – według stanu na dzień 5 grudnia – 20 145 miejsc, w tym 6 344 miejsca w hotelach/całych budynkach, 11 711 miejsc w mieszkaniach, 484 miejsca u rodzin przyjmujących i 646 miejsc w wyspecjalizowanych placówkach dla małoletnich bez opieki. Oznacza to, że osiągnięto zakładany cel, a nawet go przekroczono. Kolejnym wyzwaniem dla UNHCR jest zwiększenie odsetka wykorzystania jego programu wynajmu, który to odsetek wynosi obecnie około 60–70 %. UNHCR pracuje obecnie nad sposobami osiągnięcia tego celu.

Ponadto, jeśli chodzi o ośrodki relokacji, według stanu na dzień 5 grudnia, z trzech takich ośrodków, do których utworzenia zobowiązały się władze greckie, utworzono tylko jeden ośrodek (Lagadikia), w którym dostępnych jest 960 miejsc. Ze względu na pogarszające się warunki atmosferyczne w północnej Grecji oraz na fakt, że ośrodek ten nie został jeszcze w pełni dostosowany do warunków zimowych, zamieszkuje w nim mniej niż połowa osób, które ośrodek mógłby przyjąć. Zakłada się, że stopień wykorzystania tego ośrodka, osiągnie pełen wymiar do końca tego roku. Na pozostałe dwa ośrodki władze greckie nie wyznaczyły jeszcze odpowiednich lokalizacji. Władze greckie i UNHCR w dalszym ciągu prowadzą rozmowy dotyczące udostępnienia większej liczby terenów przeznaczonych na budowę wydzielonych ośrodków relokacji; rozmowy dotyczą zwłaszcza ośrodka w regionie Attyki, który byłby przeznaczony dla 3 000 osób. Jak wspomniano w poprzednim sprawozdaniu, Komisja wzywa Grecję do jak najszybszego wyznaczenia tych terenów, aby uniknąć utrudnień na ostatnich etapach procedury relokacji w następstwie akcji masowej rejestracji wstępnej.

- *Włochy*

Działania na rzecz zwiększenia liczby hotspotów oraz zapewnienia ich pełnej operacyjności: W dniu 24 listopada 2016 r. liczba migrantów schodzących na ląd we Włoszech od dnia 1 stycznia 2016 r. przekroczyła łączną liczbę osób przybyłych w roku 2014, który był rokiem rekordowym (na ląd zeszło 170 100 migrantów, liczba najwyższa w historii). Prowadzi to do nieustannego napływu ludzi w czterech działających hotspotach (Pozzallo, Lampedusa, Trapani oraz Taranto), których zdolności przewidziane na 1 600 osób są niewystarczające. Dwie trzecie osób schodzących na ląd jest przyjmowanych w hotspotach, które funkcjonują w pełnym zakresie, oraz w sześciu kolejnych punktach schodzenia na ląd,

²⁴ listopada 2016 r. dostępnych było 1 191 miejsc w placówkach oferujących schronienie dla osób małoletnich bez opieki, niezależnie od tego, czy były to osoby ubiegające się o azyl czy nie. Do końca 2016 r. zapewnionych zostanie 130 dodatkowych miejsc odpowiednich dla małoletnich bez opieki.

Z porozumienia w sprawie delegowania, zawartego z UNHCR w styczniu 2016 r., które zakłada udostępnienie 20 000 miejsc w ramach programu wynajmu, skorzystają przede wszystkim osoby ubiegające się o azyl, które kwalifikują się do relokacji. Porozumienie w sprawie delegowania zostało zmienione w lipcu 2016 r., aby sprecyzować w jego tekście, że program zakwaterowania obejmuje również możliwość tworzenia miejsc w ośrodkach relokacji zarządzanych przez UNHCR i że grupa docelowa programu zakwaterowania obejmuje nie tylko kandydatów do relokacji, lecz także inne osoby ubiegające się o azyl. UNHCR zobowiązało się do udostępnienia na rzecz ośrodków relokacji, w ramach programu wynajmu, 6 000 miejsc umożliwiających zakwaterowanie wszystkich w pełni zarejestrowanych osób ubiegających się o relokację.

które stosują standardowe procedury działania obowiązujące w hotspotach²⁵. Włochy powinny przyspieszyć otwarcie zapowiedzianych już kolejnych hotspotów i rozszerzanie zakresu zadań innych punktów schodzenia na ląd. Sześć dodatkowych punktów schodzenia na ląd, w których stosowane są standardowe procedury działania obowiązujące w hotspotach, mogłoby zostać przekształconych w hotspoty o pełnym zakresie funkcjonowania; w tym celu należałoby przeprowadzić pewne prace, zwłaszcza w celu zapewnienia odpowiednich struktur przyjmowania. Ponadto władze włoskie zapowiedziały, że zamierzają wkrótce stosować standardowe procedury działania w większości przypadków zejścia na ląd we Włoszech. W tym celu przygotowano okólnik z instrukcjami dla wszystkich lokalnych prefektur i służb policji (*questure*). Jak wspomniano w poprzednim sprawozdaniu, ze względu na rosnącą liczbę przybywających do Włoch małoletnich bez opieki należy we wszystkich hotspotach zapewnić specjalnie do tego celu przeznaczone obszary oraz specjalistyczną pomoc, a także transfery do ośrodków dla cudzoziemców pierwszej lub drugiej linii w możliwie najkrótszym terminie, a migranci powinni być obsługiwani jak najszybciej, a najpóźniej w ciągu 72 godzin.

Działania zmierzające do poprawy koordynacji: Ostatnie posiedzenie grupy monitorującej wdrażanie standardowych procedur operacyjnych dla hotspotów odbyło się dnia 14 listopada 2016 r. Przesunięto decyzję w sprawie ewentualnego załącznika do standardowych procedur operacyjnych, który dotyczyłby małoletnich, jako że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, czy sytuacja prawna dopuszcza przenoszenie małoletnich (bez opieki) do hotspotów. W każdym razie decyzja o zmianach w standardowych procedurach operacyjnych zostanie podjęta dopiero po formalnym rozszerzeniu zakresu stosowania obowiązujących procedur na wszystkie punkty w południowych Włoszech, w których migranci schodzą na ląd. Zwiększone zostaną działania grupy w zakresie monitorowania, co pozwoli na lepsze identyfikowanie ewentualnych słabych i mocnych stron funkcjonowania hotspotów i miejsc zejścia na ląd. W tym celu jako punkt wyjściowy posłuży formularz zaproponowany przez zespół Komisji we Włoszech, który był już wykorzystany przez IOM i UNHCR w ich działaniach. Nie podjęto decyzji o dalszych szkoleniach dotyczących standardowych procedur operacyjnych, w tym o specjalistycznych szkoleniach wymagających zaangażowania Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Zakłada się, że przed upływem roku grupa spotka się dwa razy.

Podczas spotkania oficerów łącznikowych w dniu 25 listopada 2016 r. podjęto decyzję w sprawie relokacji, a mianowicie o ponownym uruchomieniu procesu regularnych wielostronnych spotkań koordynacyjnych we Włoszech; przedyskutowano ponadto ustalenia podjęte przez władze włoskie i Europol w sprawie dodatkowych, wyjątkowych kontroli bezpieczeństwa. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w protokole relokacji dotyczącym Włoch, który ma zostać rozesłany do państw członkowskich UE, państw stowarzyszonych oraz innych partnerów, tak aby proces był zrozumiały i przejrzysty dla wszystkich zainteresowanych stron.

Działania zmierzające do poprawy zdolności rozpatrywania wniosków we Włoszech: Włochy powinny zwiększyć swoje ogólne zdolności w zakresie rozpatrywania wniosków o azyl, pozwalając na szybsze identyfikowanie tych wniosków, które są dobrze uzasadnione, oraz na odrzucanie tych nieuzasadnionych. Przyspieszenie ogólnej reformy ram azylowych przyczyniłoby się do ogólnej poprawy przetwarzania wniosków azylowych we Włoszech.

²⁵

http://www.libertacivilimmigrazione.dlci.interno.gov.it/sites/default/files/allegati/hotspots_sops_-_english_version.pdf.

Jeżeli chodzi konkretnie o relokację, jak poinformowano w poprzednim sprawozdaniu, w obliczu niedawnego zwiększenia zobowiązań poczynionych przez państwa członkowskie i państwa stowarzyszone konieczne będzie zwiększenie zdolności władz włoskich (w tym zespołu ds. postępowań dublińskich) w zakresie rejestracji i rozpatrywania wniosków, aby przyspieszyć rejestrację osób posiadających obywatelstwo uprawniające do relokacji oraz wykorzystać w pełni nowe zobowiązania. Powinno to także przyczynić się do zmniejszenia ryzyka ucieczki, ponieważ składane wnioski o relokację byłyby rozpatrywane szybciej. W tym względzie wzmocnione muszą zostać zespoły zajmujące się rejestrowaniem wniosków; należy również zapewnić obecność EASO w nowych centrach rejestracji. Działania mobilnych zespołów ds. rejestracji EASO przyczyniają się do szybkiej rejestracji wnioskodawców przebywających poza centrami rejestracji, co zwiększa liczbę wnioskodawców ubiegających się o relokację (do dnia 5 grudnia 2016 r. mobilne zespoły ds. rejestracji realizowały działania w 24 różnych miejscach na terenie całych Włoch).

Działania zmierzające do skrócenia czasu udzielania odpowiedzi na wnioski o relokację: w następstwie porozumienia w sprawie dodatkowych, wyjątkowych kontroli bezpieczeństwa, sformalizowanego przez włoskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Europol przy wsparciu Komisji, ustalenia w tej sprawie obowiązują od dnia 1 grudnia 2016 r. w państwach członkowskich relokacji, które mogą zwrócić się do Europolu z prośbą o przeprowadzenie takich kontroli, pod warunkiem, że są one należycie uzasadnione i zgodne z mandatem Europolu.

Działania zmierzające do sprostania wyzwaniom związanym z relokacją wnioskodawców wymagających szczególnego traktowania oraz małoletnich bez opieki: jak dotąd nie dokonano jeszcze relokacji osób małoletnich podróżujących bez opieki z Włoch (przeniesiono tylko jedno dziecko odseparowane od rodziców – do Niemców). Rozpoczęcie procedury relokacji osób małoletnich bez opieki jest nadal jednym z najważniejszych zadań, gdyż od początku 2016 r. do Włoch przybyło około 4 300 małoletnich bez opieki potencjalnie kwalifikujących się do relokacji (większość pochodzi z Erytrei). Mając na względzie dyspozycyjność niektórych państw członkowskich w zakresie przyjmowania wniosków o relokację małoletnich bez opieki, Komisja współpracuje z władzami włoskimi w celu wyjaśnienia pewnych procedur, zwłaszcza w odniesieniu do roli opiekunów i władz sądowych we Włoszech, a także w celu umożliwienia relokacji osób małoletnich bez opieki. W celu przyspieszenia i usprawnienia tych procedur władze włoskie ustanowią specjalny ośrodek relokacji dla małoletnich bez opieki. W następstwie tych wyjaśnień Komisja oczekuje, że wkrótce rozpoczną się relokacje.

Działania zmierzające do ograniczenia wtórnych przepływów osób ubiegających się o azyl: W ramach działań podjętych przez władze włoskie w celu ograniczenia wtórnych przepływów włoska policja w dalszym ciągu regularnie przekazuje do ośrodków dla cudzoziemców na południu Włoch migrantów, którzy nielegalnie przemieścili się z południa na północ kraju. Jak nadmieniono powyżej, EASO zintensyfikował działania mobilnych zespołów przeprowadzających rejestrację na potrzeby relokacji w różnych miejscach, w których zakwaterowani są kandydaci do relokacji (na podstawie potrzeb wskazanych przez władze włoskie) poza centrami rejestracji. Należy ściśle monitorować obecność i przemieszczanie się nielegalnych migrantów na terytorium Włoch oraz zapobiegać nielegalnym wtórnym przepływom.

Najważniejsze zalecenia dla Włoch i Grecji

- Do grudnia 2016 r. Włochy powinny sfinalizować procedury umożliwiające relokację małoletnich bez opieki oraz w dalszym ciągu pracować nad zwiększeniem zdolności hotspotów;
- Do stycznia 2017 r.:
 - Grecja powinna wyznaczyć odpowiednie miejsce przeznaczone dla ośrodka relokacji w regionie Attyki, które może pomieścić 3 000 osób;
 - Włochy powinny zwiększyć liczbę pracowników w zespole ds. postępowań dublińskich, tak aby móc rejestrować miesięcznie 1 000 wniosków o relokację, przeprowadzić pierwszą relokację osób małoletnich bez opieki oraz stworzyć specjalny ośrodek relokacji dla małoletnich bez opieki.
- Do kwietnia 2017 r. Włochy powinny zwiększyć liczbę pracowników w zespole ds. postępowań dublińskich, tak aby móc rejestrować miesięcznie 1 500 wniosków o relokację.

2.4 Działania Komisji i agencji UE

- ***Komisja Europejska***

W sprawozdaniu przedstawiono najważniejsze działania przeprowadzone przez Komisję, w tym dalsze rozmowy w Grecji i we Włoszech oraz regularne spotkania oficerów łącznikowych, które organizowała Komisja. Komisja nieustannie wspiera działania Włoch i Grecji w terenie, przyczyniając się do lepszej koordynacji między różnymi zainteresowanymi stronami oraz pomagając władzom greckim i włoskim w identyfikowaniu przeszkód, znajdowaniu rozwiązań problemów w ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami i opracowywaniu konkretnych procedur. W ramach tego wsparcia Komisja ułatwiła zawarcie porozumienia między Włochami a Europolem, opisanego powyżej, dotyczącego dodatkowych, wyjątkowych kontroli bezpieczeństwa. Kwestia ta była jednym z głównych utrudnień spowalniających relokację z Włoch. Ponadto Komisja gromadzi obecnie dobre praktyki, aby usprawnić proces informowania na etapie procedury relokacji, w tym informowania i orientacji kulturowej przed wyjazdem, mając na względzie lepsze zaspokojenie oczekiwań osób relokowanych, a tym samym zapobieganie wtórnemu przemieszczaniu się lub przerywaniu procedury i uciekaniu, oraz zwiększenie zaufania wnioskodawców do systemu relokacji. Kwestia ta powinna być tematem dalszych dyskusji podczas specjalnych sesji nadchodzącego spotkania oficerów łącznikowych w Grecji (grudzień 2016 r.) oraz we Włoszech (styczeń 2017 r.).

W ramach monitorowania wykonania decyzji Rady w sprawie relokacji Komisja interweniowała i nadal będzie interweniować w sprawie tych państw członkowskich, które pozostają w tyle z wykonaniem decyzji Rady. Komisja przesłała niedawno pisma do państw członkowskich, w których przypomniła o obowiązkach, jakie na nich spoczywają na mocy decyzji Rady w sprawie relokacji. Jeżeli w nadchodzących miesiącach nie zostaną poczynione wymierne postępy, Komisja nie zawaha się skorzystać z uprawnień nadanych jej na mocy traktatów.

Środki finansowe przeznaczone na relokację udostępnione dla Włoch i Grecji za pośrednictwem ich właściwych programów krajowych w ramach Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji (AMIF), a zwłaszcza kwota ryczałtowa w wysokości 500 EUR przypadająca na

każdą faktycznie relokowaną osobę, mogą być przeznaczone również na osoby relokowane do państw stowarzyszonych, o ile takie relokacje są realizowane na podstawie decyzji Rady 2015/1523 lub na podstawie decyzji Rady 2015/1601.

Obecne porozumienie w sprawie delegowania dobiega końca dnia 31 grudnia 2016 r., w związku z czym Komisja rozpoczęła rozmowy z UNHCR dotyczące przedłużenia tego porozumienia na 2017 r., na podstawie zaktualizowanej oceny potrzeb Grecji w zakresie przyjmowania.

- *Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu*

Działania zmierzające do przyspieszenia procesu relokacji oraz poprawy zdolności w zakresie rejestracji w Grecji i we Włoszech: Eksperci są oddelegowani do rozlicznych zadań.

Obecnie w **Grecji** 11 ekspertów bezpośrednio wspiera proces rejestracji poprzez wspólne rozpatrywanie wniosków w Salonikach i Aleksandropolis. Ponadto EASO oddelegował trzech ekspertów do celów udzielania informacji w Atenach i dwóch ekspertów do celów udzielania informacji w Salonikach. EASO zarządza również helpdeskiem, wspierając procedurę rejestracji z pomocą czterech ekspertów w Atenach i wspierając pracę zespołu ds. postępowań dublińskich z pomocą dwóch kolejnych ekspertów. Jak wspomniano powyżej, w następstwie rejestracji wstępnej EASO zdywersyfikował swoje wsparcie w odniesieniu do procedury relokacji oraz zapewniło większą liczbę ekspertów z zakresu wskaźników wykluczenia, rozporządzenia dublińskiego, rodziny i fałszowania dokumentów, a także starszych specjalistów ds. rejestracji. W dniu 21 listopada 2016 r. w Atenach odbyło się spotkanie inauguracyjne EASO z przedstawicielami greckiej służby azylowej oraz policji greckiej, które dotyczyło wdrożenia narzędzia dopasowującego. Zakłada się, że pierwszy możliwy do wykorzystania interfejs tego narzędzia będzie gotowy na początku lutego 2017 r.

EASO oddelegował do **Włoch** 50 z 74 ekspertów, o których wnioskowano, z państw członkowskich i państw stowarzyszonych: 13 ekspertów do hotspotów, 10 ekspertów do dwóch mobilnych zespołów (z siedzibą w Rzymie i Katanii), 10 ekspertów do centrów rejestracji, 6 ekspertów do mobilnego zespołu ds. rejestracji i 11 ekspertów do jednostki dublińskiej w Rzymie. EASO oddelegował również 48 mediatorów kulturowych (mających wesprzeć komunikację w językach arabskim, tigrinia i kurdyjskim) do wsparcia procesu relokacji (według stanu na dzień 5 grudnia w terenie pracuje 42 mediatorów kulturowych). W okresie sprawozdawczym EASO zintensyfikował działania mobilnych zespołów przeprowadzających rejestrację na potrzeby relokacji w różnych miejscach, w których zakwaterowani są kandydaci do relokacji (na podstawie potrzeb wskazanych przez władze włoskie) poza centrami rejestracji²⁶. Mobilny zespół wspiera także lokalne służby policji (*Questura*), szkółąc oficerów policji, by sami mogli dokonywać rejestracji.

EASO podejmuje także działania na rzecz zapewnienia swoim zespołom odpowiednich warunków pracy w hotspotach. Zamontowano 5 kontenerów biurowych w kilku hotspotach i centrach (1 w hotspotcie w Trapani, po 2 w centrach w Villa Sikaniana i Bari), a kolejny kontener zostanie umieszczony w porcie Augusta, gdzie przypadki zejścia na ląd są liczne.

²⁶ Do chwili obecnej zespół przeprowadził szkolenia w następujących miejscach: Bolonia, Cagliari, Chieti, Cosenza, Florencja, Foggia, Genua, Grosseto, Latina, Mediolan, Modena, Neapol, Parma, Piza, Potenza, Salerno, Teramo, Turyn, Treviso, Wenecja, Werona i Vicenza.

Władzom włoskim udostępniono także wyposażenie techniczne (komputery), aby ułatwić pracę związaną z relokacją (5 stacji roboczych udostępniono w każdym centrum rejestracji i lokalnej służbie policji (*questura*) w Rzymie, a kolejne 20 zostanie umieszczonych w jednostce dublińskiej po uzyskaniu wewnętrznego poświadczenia bezpieczeństwa niezbędnego do podłączenia ich do istniejącego systemu).

Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 20 października 2016 r. EASO opracował plan działania służący zapewnieniu pełnej operacyjności interwencyjnej rezerwy ekspertów ds. azylu oraz przyspieszeniu nominowania ekspertów przez państwa członkowskie, między innymi oferując pilotażowy program szkoleń wprowadzających dla młodszych ekspertów, którzy mają zostać wysłani do Grecji, a także umożliwiając zatrudnienie ekspertów, którzy nie są stałymi pracownikami administracji państw uczestniczących w programie.

Najważniejsze zalecenia dla agencji UE i partnerów wdrażających

- EASO powinien kontynuować prace nad zapewnieniem operacyjności rezerwy interwencyjnej w dziedzinie azylu, a także nadal ściśle współpracować z Komisją nad ulepszeniem systemu informowania (w tym nad opracowaniem najpóźniej do końca stycznia 2017 r. specjalnych filmów wideo przeznaczonych dla określonych państw członkowskich); EASO powinien dopilnować, aby pierwszy możliwy do zastosowania interfejs narzędzia dopasowującego był gotowy do końca lutego 2017 r.
- Do końca stycznia 2017 r. UNHCR powinien kontynuować prace mające na celu stopniowe doprowadzenie do stuprocentowego wykorzystania.
- Do końca lutego 2017 r. Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji powinna zwiększyć swój potencjał, aby móc osiągnąć cel, jakim jest relokowanie 1 500 osób miesięcznie z Włoch i 3 000 osób miesięcznie z Grecji.

3 Przesiedlenia

Na podstawie informacji otrzymanych od uczestniczących państw po upływie połowy okresu realizacji programu przesiedleń zrealizowano ponad połowę liczby 22 504 uzgodnionej w konkluzjach z dnia 20 lipca 2015 r. Do dnia 5 grudnia 2016 r. przesiedlono 13 887 osoby do 21 państw (Austria, Belgia, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Hiszpania, Irlandia, Islandia, Liechtenstein, Litwa, Łotwa, Niderlandy, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Republika Czeska, Szwajcaria, Szwecja, Włochy i Zjednoczone Królestwo). **Szwecja, Zjednoczone Królestwo oraz Finlandia**, jak również państwa stowarzyszone **Szwajcaria, Liechtenstein i Islandia** już wywiązały się ze swoich zobowiązań.

Większość państw uczestniczących w programie wskazała, że podejmowane przez nie działania w zakresie przesiedleń ukierunkowane są głównie, choć nie wyłącznie, na Syryjczyków przebywających w Jordanii, Libanie i Turcji. Obejmuje to wysiłki państw członkowskich na rzecz przesiedlania Syryjczyków z Turcji na mocy oświadczenia UE-Turcja z dnia 18 marca.

Liczba przesiedleń z Turcji w dalszym ciągu rośnie, w miarę jak państwa członkowskie przeprowadzają oceny dokumentów przekazanych im przez Turcję za pośrednictwem UNHCR. Państwa członkowskie przygotowują także kolejne operacje przesiedlenia, a także wizyty w Turcji w celu przeprowadzenia wywiadów z kandydatami do przesiedlenia. Władze tureckie pracują nad kolejnymi listami, na których znajdzie się 3 000 osób, i które mają zostać przekazane w grudniu.

Od dnia 4 kwietnia 2016 r. z Turcji przesiedlono 2 761²⁷ Syryjczyków w ramach tej części mechanizmu 1:1, która dotyczy przesiedleń. Mechanizm ten stanowi element oświadczenia UE-Turcja. Ponadto zatwierdzono 340 osób, które teraz oczekują na przesiedlenie. Łącznie w ramach tego mechanizmu od czasu ostatniego sprawozdania przesiedlono 544 osób; takie tempo przesiedleń jest zbliżone do tempa notowanego w minionych miesiącach (506 w październiku, 431 we wrześniu i 418 w sierpniu). Pozostała liczba wszystkich zobowiązań wynosi 10 889.

Dotychczas przesiedlenia w ramach mechanizmu 1:1 miały miejsce do Belgii, Estonii, Finlandii, Francji, Niemiec, Włoch, Łotwy, Litwy, Luksemburga, Niderlandów, Norwegii, Portugalii, Hiszpanii i Szwecji.

Jak wspomniano wcześniej, przyjęto decyzję Rady (UE) 2016/1754²⁸ zmieniającą drugą decyzję Rady w sprawie relokacji. Zmiana pozwala państwom członkowskim na wypełnienie ich odpowiednich zobowiązań wynikających z rozdziału 54 000 osób, z wykorzystaniem mechanizmu relokacji lub legalnego przyjęcia obywateli Syrii przebywających w Turcji. Zmiana wymaga modyfikacji krajowych programów AMIF. W ramach działań następczych podjętych bezpośrednio po przyjęciu decyzji Rady (UE) 2016/1754 oraz w ramach procedury zmiany programów krajowych AMIF Komisja otrzymała od państw członkowskich pierwsze informacje dotyczące liczby obywateli Syrii przebywających w Turcji, których te państwa członkowskie zamierzają przyjąć w legalny sposób na podstawie wspomnianej decyzji. Na podstawie tych informacji państwa członkowskie zamierzają w sposób legalny przyjąć z Turcji około 33 000 obywateli Syrii.

Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia ustanawiającego unijne ramy przesiedleń²⁹, przyjęty dnia 13 lipca 2016 r., jest obecnie przedmiotem analiz współprawodawców.

4 Dalsze działania

Szefowie państw i rządów wielokrotnie wskazywali na pilną potrzebę rozwiązania problemów związanych z sytuacją migracyjną w Europie i wzywali do dalszych działań w celu przyspieszenia wdrażania programu relokacji jako istotnego wyrazu solidarności wobec państw członkowskich pierwszej linii. W październiku Rada Europejska ponownie podkreśliła potrzebę zwiększenia wysiłków przez państwa członkowskie w celu przyspieszenia relokacji.

Komisja nieustannie współpracuje z władzami włoskimi i greckimi, państwami członkowskimi oraz EASO, Fronteksem i Europolem, a także UNHCR i IOM, mając na względzie wspieranie i usprawnianie procedury relokacji na miejscu. Zawarte zostało porozumienie z Europolem. EASO, Frontex, Europol, UNHCR i IOM zwiększają swoje wsparcie dla Włoch i Grecji, aby przyspieszyć procedurę relokacji i zwiększyć jej skuteczność. Włochy i Grecja nieustannie zwiększają swój potencjał. Niektóre państwa członkowskie wykazują prawdziwe zaangażowanie w sprawę relokacji i dzięki przyjętym

²⁷ Liczba ta obejmuje przesiedlenia w ramach mechanizmu 1:1 do UE oraz do Norwegii.

²⁸ Dz.U. L 268 z 1.10.2016, s. 82-84.

²⁹ COM(2016) 468 final.

zobowiązaniom i przeprowadzonym relokacjom w znacznym stopniu przyczyniły się do pozytywnych tendencji obserwowanych w ciągu ostatnich miesięcy.

W wyniku tych starań poczyniono znaczne postępy. Relokacje z Włoch wykazują tendencję wzrostową (po tym, jak przez szereg miesięcy utknęły w miejscu), zaś relokacje z Grecji ustabilizowały się na poziomie 1 000 relokacji miesięcznie. Na podstawie dostępnych informacji dotyczących liczby osób kwalifikujących się do relokacji we Włoszech i w Grecji, przeniesienie wszystkich kwalifikujących się wnioskodawców do końca września 2017 r. wydaje się być możliwe do zrealizowania. Komisja uważa, że dla osiągnięcia tego celu oraz zapewnienia sprawnego i zrównoważonego procesu relokacji **począwszy od grudnia 2016 r. powinno być realizowanych co najmniej 2 000 relokacji miesięcznie z Grecji oraz co najmniej 1 000 relokacji miesięcznie z Włoch, zaś począwszy od kwietnia 2017 r. liczba relokacji powinna osiągnąć poziom co najmniej 3 000 relokacji miesięcznie z Grecji i co najmniej 1 500 relokacji miesięcznie z Włoch.**

Osiągnięcie tych celów jest możliwe, jeżeli wszystkie państwa członkowskie jak najszybciej rozpoczną składanie zobowiązań i realizowanie relokacji zgodnie z wyżej wymienionymi celami. Szlak przeciera szereg państw członkowskich i państw stowarzyszonych. Teraz za ich przykładem powinny pójść inne państwa członkowskie, ponieważ zmniejszenie presji wywieranej na Włochy i Grecję będzie możliwe jedynie za sprawą naszych wspólnych wysiłków. Wymagać będzie to również regularnego mianowania ekspertów przez państwa członkowskie w odpowiedzi na różne wezwania EASO, co pozwoli na zapewnienie dłuższych okresów zaangażowania oraz skorzystanie z bardziej doświadczonych ekspertów o różnych specjalnościach.

Osiągnięcie tych celów wymagałoby również stopniowego zwiększania przez Włochy ich zdolności rejestrowania wnioskodawców o relokację, tak aby do końca stycznia 2017 r. osiągnięto miesięczny poziom ok. 1 000 osób wnioskujących o relokację, zaś do końca kwietnia 2017 r. – poziom 1 500 osób. Ponadto, mając na uwadze dużą liczbę małoletnich bez opieki we Włoszech, Włochy powinny stworzyć specjalną jednostkę do spraw relokacji osób małoletnich bez opieki i do końca stycznia 2017 r. przeprowadzić pierwszą relokację tej kategorii wnioskodawców wymagających szczególnej opieki. Również Grecja powinna do końca stycznia 2017 r. ustanowić specjalny ośrodek relokacji w regionie Attyki, który może pomieścić 3 000 osób, co pozwoliłoby na dalsze przyspieszenie ostatnich faz procedury relokacji i ułatwiłoby osiągnięcie miesięcznych celów w zakresie relokacji.

Powtarzającym się wezwaniom szefów państw lub rządów powinny teraz towarzyszyć zdecydowane działania podjęte przez właściwe służby krajowe. Państwa członkowskie relokacji powinny oprzeć się na tym, co dotychczas osiągnięto, i zareagować w pełni na te wezwania oraz zalecenia Komisji, a tym samym zrealizować swoje zobowiązania prawne i okazać solidarność w praktyce.

Komisja będzie nadal ściśle monitorować sytuację i w razie potrzeby dostosuje powyższe cele do sytuacji. Komisja będzie nadal składać regularne sprawozdania z realizacji dwóch decyzji Rady w sprawie relokacji, a w lutym 2017 r. przedstawi dziewiąte sprawozdanie. Komisja zastrzega sobie prawo do podjęcia działań w sytuacji, gdy państwa członkowskie nie będą wywiązywać się ze swoich zobowiązań.

Jednocześnie państwa członkowskie powinny nadal wywiązywać się ze swoich zobowiązań w zakresie przesiedleń, w tym w ramach realizacji oświadczenia UE-Turcja³⁰.

³⁰

Czwarte sprawozdanie z postępów w zakresie realizacji postanowień oświadczenia UE-Turcja, COM(2016) 792 final.